

การแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบูโด - สุโขงป่าดี

คำนำ

หนังสือรวบรวมความรู้ “การแก้ไขปัญหาที่ดินราษฎรในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบูโด – สุไหงปาดี” จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมกระบวนการการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎร ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามที่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 มาตราที่ 64 ยอมรับหลักการ “คนอยู่ร่วมกับป่า” กำหนดให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการสำรวจการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทุกแปลง เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและราษฎร ที่มีมาอย่างยาวนาน โดยมีหลักการสำคัญคือการทำ “สิทธิทำกิน” แต่ “ไม่ให้เอกสารสิทธิ”

คณะทำงาน KM สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 สาขาปัตตานี เห็นความสำคัญของกระบวนการจัดทำฐานข้อมูล เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวควรจะได้นำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนจัดการการอนุรักษ์ทรัพยากรในอนาคตของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งเป็นการปรับปรุงฐานข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบัน อีกทั้งประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินจะต้องสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้ เพื่อเป็นการยืนยันสิทธิของตน สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 สาขาปัตตานี จึงดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ โดยประยุกต์ใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โปรแกรมที่มีความเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล Microsoft Access เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ในการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์สำหรับวางแผนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ และเป็นฐานข้อมูลที่สามารถแสดงผลได้หลากหลาย คณะผู้จัดทำคาดหวังว่า

คณะผู้จัดทำ

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2561 ที่ประชุมได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบพื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) และแนวทางการดำเนินงานตามกรอบมาตรการ โดยจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รับผิดชอบพื้นที่เป้าหมายกลุ่มที่ 4 “ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์” ต่อมามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 พ.ย. 2561 เห็นชอบหลักการและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 สาขาปัตตานี ดำเนินการแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ทั้งสิ้นจำนวน 6 ป่าอนุรักษ์ เนื้อที่ตามแผนปฏิบัติงานรวม 215,404 ไร่ แบ่งเป็น อุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง เนื้อที่ดำเนินการรวม 157,696.51 ไร่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 2 แห่ง เนื้อที่ดำเนินการรวม 40,709.82 ไร่ และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 1 แห่ง เนื้อที่ดำเนินการรวม 16,997.80 ไร่ การแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าเช่าได้ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมาย และระเบียบการใช้ประโยชน์อย่างเป็นทางการ การแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าเช่าได้ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมาย และระเบียบการใช้ประโยชน์อย่างเป็นทางการ การแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าเช่าได้ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมาย และระเบียบการใช้ประโยชน์อย่างเป็นทางการ การแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าเช่าได้ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมาย และระเบียบการใช้ประโยชน์อย่างเป็นทางการ

1.2 ความพยายามแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินราษฎรฯ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติบูโด – สุโขทัย

- มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินป่าไม้
- มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2551 เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดิน 3 จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ ในพื้นที่บริเวณอุทยานแห่งชาติบูโด-สุโขทัย

- มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 เรื่อง พื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไข ปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท)

1.3 วัตถุประสงค์/เหตุผลในการดำเนินการ

1.4.1 ผลการดำเนินการเมื่อครั้งตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ยังไม่สามารถหาทางออกในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากไม่มีกฎหมาย หรือข้อระเบียบรองรับ สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ยังไม่เปิดรับหลักการ “คนอยู่ร่วมกับป่า” อย่างแท้จริง

1.4.2 สภาพพื้นที่จริงของแปลงที่ดินราษฎรถือครองที่ทำการรังวัดเมื่อครั้งตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ยังไม่ตรงความเป็นจริง

1.4.3 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ดำเนินการในห้วงที่มีการประกาศกฎหมายที่เกี่ยวข้องใหม่ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2561 ที่ยอมรับหลักการ “คนอยู่ร่วมกับป่า” มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ สิทธิ หน้าที่ ของราษฎรในการเข้าทำประโยชน์ ชัดเจนกว่าการแก้ไขปัญหาคั้งที่ผ่านมา

1.4.4 การจัดการฐานข้อมูลที่มีอยู่ยังไม่เป็นระบบ และไม่สามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการและบริหารได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงต้องมีการจัดการกำหนดสร้างระบบบริหารจัดการฐานข้อมูลขึ้นใหม่ โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้

1.4.5 มีเป้าหมายการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้

2. การดำเนินการ

2.1 พื้นที่ดำเนินการ

2.1 อุทยานแห่งชาติบูโด-สุโขทัย

อุทยานแห่งชาติบูโด - สุโขทัย มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในพื้นที่อำเภอบาเจาะ อำเภอรือเสาะ อำเภอเย็งงอ อำเภอเจาะไอร้อง อำเภอรະแงะ อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และอำเภอกะป้อ จังหวัดปัตตานี มีสภาพภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร มีพันธุ์ไม้ที่มีค่านานาชนิด โดยเฉพาะปาล์มบังสุรย์และใบไม้สีทอง มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกต่าง ๆ ตลอดจนมีประวัติศาสตร์เป็นพื้นที่ของผู้ก่อการร้ายในนามขบวนการบูโดและขบวนการพูโล มีเนื้อที่ ประมาณ 213,125 ไร่ หรือ 341 ตารางกิโลเมตร

ในอดีตพื้นที่ของป่าเทือกเขาบูโดและเทือกเขาสุโขทัย เป็นพื้นที่ที่มีโจรผู้ร้าย ชุกชุม มีการก่อการร้ายในรูปแบบต่างๆ มากมายในนาม “ขบวนการพูโล” และ “ขบวนการโจรบูโด” จนในปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าว ได้มีความสงบเรียบร้อยและปลอดภัยมากขึ้นแล้ว ประกอบกับสภาพป่าทั้งสองมีความอุดมสมบูรณ์ และสวยงามตามธรรมชาติ ในปี พ.ศ. 2517 กรมป่าไม้ได้ดำเนินการจัดตั้งวนอุทยานน้ำตกปาโจ ซึ่งอยู่บริเวณ ป่าเทือกเขาบูโด และในปี พ.ศ. 2519 ได้จัดตั้งวนอุทยานน้ำตกฉัตรวาริน ซึ่งอยู่ในบริเวณป่าเทือกเขาสุโขทัยให้อยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานป่าไม้เขตปัตตานี

เมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จไปเยี่ยมเยียนประชาชน ในเขตพื้นที่อำเภอสุโขทัย และอำเภอรະแงะ ทรงพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2524 ว่า “เทือกเขาสุโขทัยมีความสูง 1,800 ฟุต เป็นเทือกเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดนราธิวาส มีไอน้ำเกาะทำให้เกิดความชุ่มชื้นและเป็นแหล่งน้ำมีลำธารไหล 3 สาย ควรมีการรักษาแหล่งน้ำอย่างจริงจัง” ซึ่งกองอนุรักษ์ต้นน้ำได้ตรวจสอบแล้วรายงาน ว่า พื้นที่ป่าบริเวณเทือกเขาสุโขทัยมีสภาพดีมาก และมีธรรมชาติที่สวยงาม เห็นควรจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้มีคำสั่งที่ 740/2525 ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2525 ให้ นายสัมพันธ์ มิเดหวัน ไปสำรวจเบื้องต้น ซึ่งได้รับรายงานตามหนังสือ ที่ กษ 0713 (ขป) /พิเศษ ลงวันที่ 11 กันยายน 2526 ว่า บริเวณเทือกเขาสุโขทัย อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส มีสภาพภูมิประเทศเหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติได้

ต่อมากองอุทยานแห่งชาติ ได้รับหนังสือของศูนย์อำนวยการบริหารชายแดนจังหวัดภาคใต้ ที่ มท 1501/1955 ลงวันที่ 2 กันยายน 2526 และหนังสือสำนักงานป่าไม้เขตปัตตานี ที่ กษ 0714 (ปน)/1689 ลงวันที่ 8 กันยายน 2526 เสนอความเห็น ว่า บริเวณเทือกเขาบูโด จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ สัตว์ป่าชุกชุม มีธรรมชาติสวยงามหลายแห่ง ซึ่งป่าไม้เขตได้มีคำสั่งที่ 222/2526 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2526 ให้นายอภัย หยงสตาร์ นักวิชาการป่าไม้ 4 และนายสุธน จันทรสว่าง เจ้าพนักงานป่าไม้ 2 ไปสำรวจเบื้องต้นแล้ว เห็นสมควรจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

กองอุทยานแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ กษ 0706/1073 ลงวันที่ 22 เมษายน 2527 เสนอนายจ่านงค์ โพธิสาโร อธิบดีกรมป่าไม้ ซึ่งได้มีบันทึกลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2527 ให้ดำเนินการกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ จึงได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปดำเนินการจัดตั้งพื้นที่ป่าทั้งสองเป็นอุทยานแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 และได้นำเสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติซึ่งมีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2531 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2531 เห็นชอบให้กำหนดพื้นที่ป่าเทือกเขาบูโด ป่าเทือกเขาสุหงปาตี เป็นอุทยานแห่งชาติ

ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติบูโด-สุหงปาตี ได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แล้ว โดยได้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินป่าเทือกเขาหรือเสาะ ป่ายิงอ และป่าบาเจาะ ในท้องที่ตำบลปลุกาสาเมาะ ตำบลบาเราะเหนือ ตำบลกาเยาะมาตี ตำบลลูโบะสาวอ อำเภอบาเจาะ ตำบลสุวารี่ ตำบลสามัคคี ตำบลรือเสาะออก ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ ตำบลตะปอเยาะ ตำบลลูโบะบายะ ตำบลจอบะเยาะ อำเภอยิงอ และตำบลมะรือโบตก อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ป่ากะรูปี ในท้องที่ตำบลตะโละดีรามัน และตำบลกะรูปี อำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี ป่าจะกะวะ ในท้องที่ตำบลกะรอ และตำบลจะกะวะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และป่าบูเกะตาเว แปลงที่ 2 ป่าบองอ และป่าบูเกะตาเว แปลงที่ 1 ในท้องที่ตำบลจวบ ตำบลบูกิต อำเภอเจาะไอร้อง ตำบลบองอ อำเภอระแงะ ตำบลโตะเต็ง ตำบลริโก้ ตำบลสากอ อำเภอสุหงปาตี และตำบลเกียร์ อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส เป็นอุทยานแห่งชาติ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 48 ก วันที่ 17 มิถุนายน 2542 เป็นลำดับที่ 96 ของประเทศ

อุทยานแห่งชาติ บูโด-สุหงปาตี ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 6 องศา 01 6 องศา 36 เหนือ และอยู่ระหว่างเส้นแวงที่ 01 องศา 32 – 01 องศา 51 มีเนื้อที่ ประมาณ 213,125 ไร่ หรือ 341 ตารางกิโลเมตร (ภาพที่ 1) ควบคุมพื้นที่รับผิดชอบดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอกะพ้อ จ.ปัตตานี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอสุหงปาตี และอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบาเจาะ อำเภอยิงอ อำเภอเจาะไอร้อง อำเภอสุหงปาตี จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอรือเสาะ อำเภอระแงะ อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส

2.2 พื้นที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินราษฎร

อุทยานแห่งชาติบูโด – สุหงปาตี มีพื้นที่เป้าหมายดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ทั้งสิ้น จำนวน 85 หมู่บ้าน 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเจาะไอร้อง อำเภอบาเจาะ อำเภอยิงอ อำเภอระแงะ อำเภอรือเสาะ อำเภอสุคีริน และอำเภอสุหงปาตี จังหวัดนราธิวาส อำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี และอำเภอรามัน จังหวัดยะลา รายละเอียดเนื้อที่ดำเนินการ ดังแสดงในตารางที่ 1

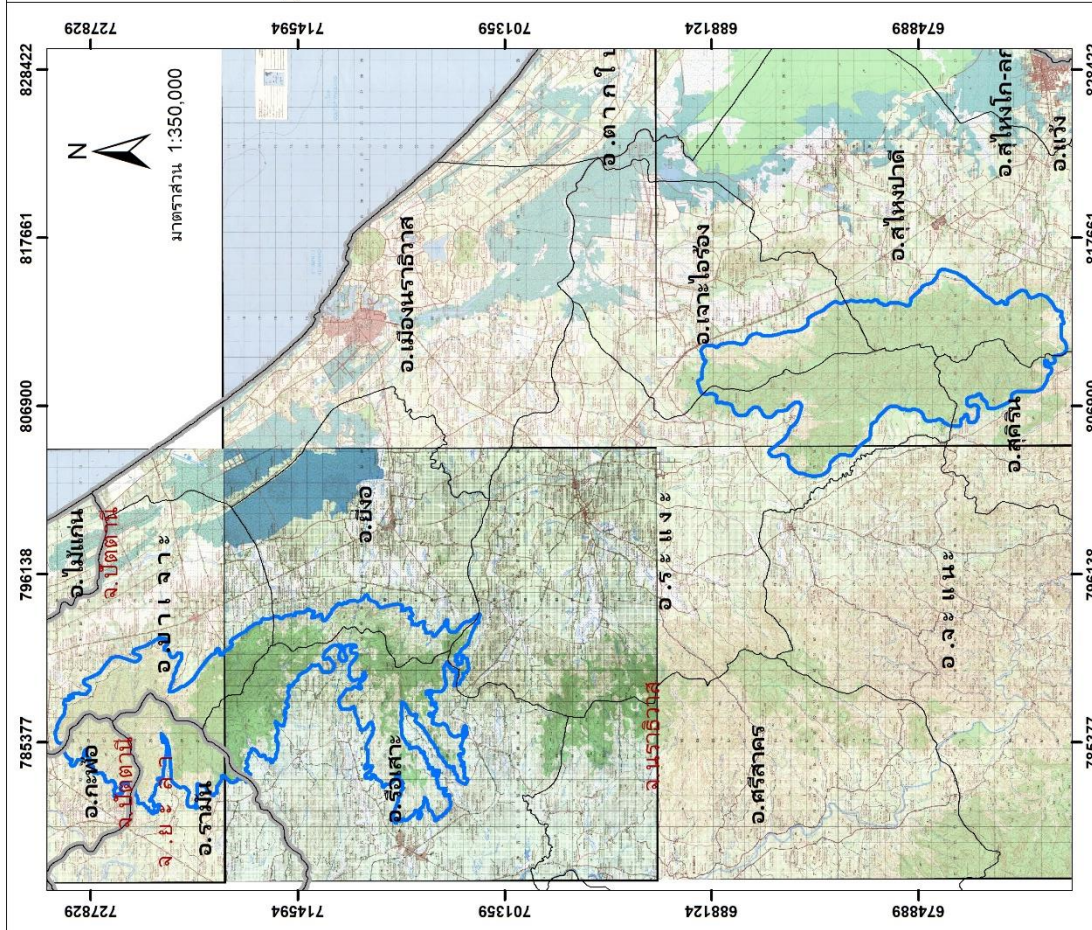
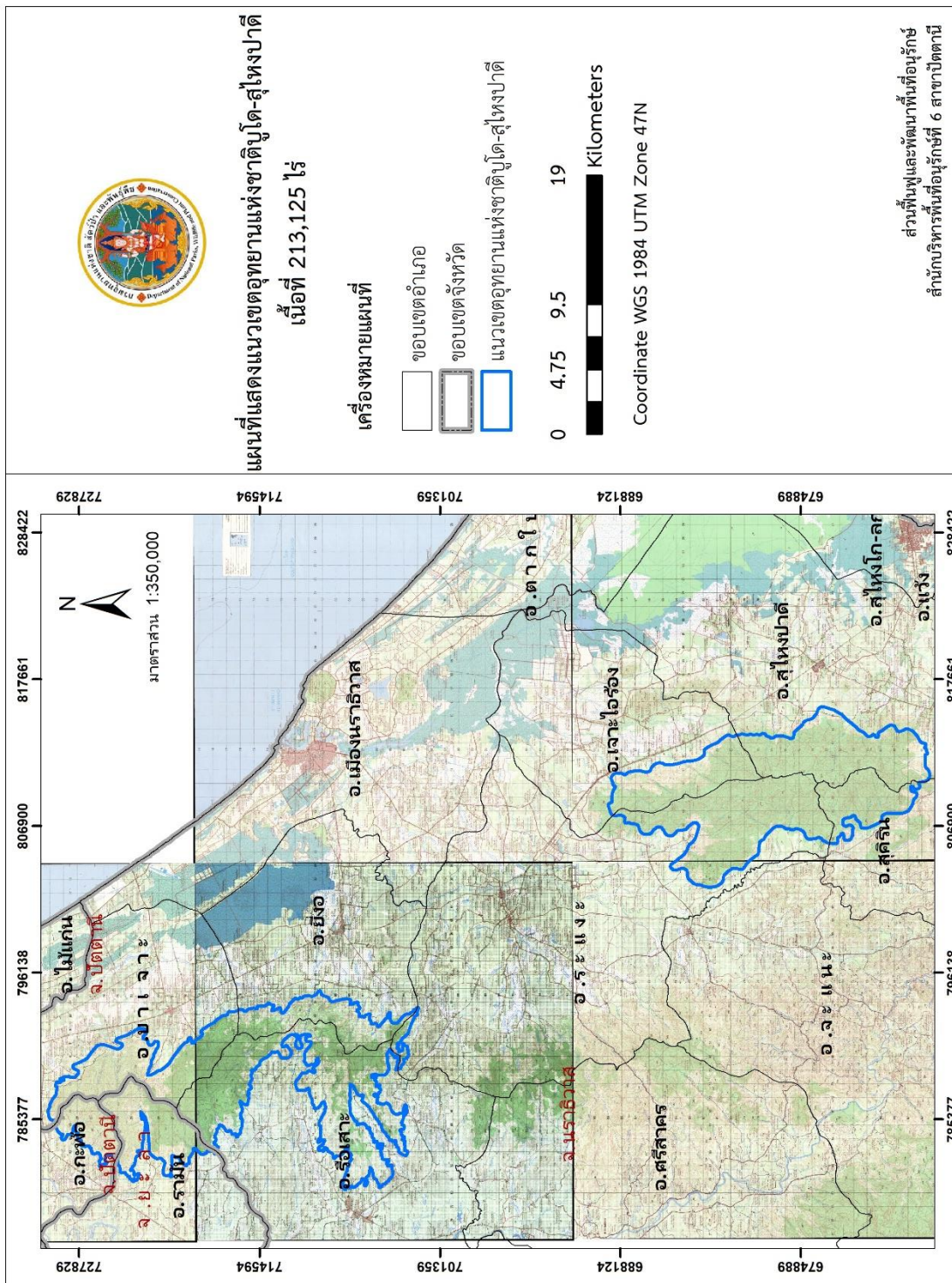
ตารางที่ 1 จำนวนพื้นที่เป้าหมายดำเนินการตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 26 พ.ย. 2563 ท้องที่อุทยานแห่งชาติภูโต-สูงป่าติ

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย					เนื้อที่ (ไร่)
ท้องที่อำเภอบาเจาะ จำนวน 16 หมู่บ้าน เนื้อที่						19,095.67
1	บ้านตะโละตา	3	ปะลุกาสาเมาะ	บาเจาะ	นราธิวาส	302.9000
2	บ้านเชิงเขา	4	ปะลุกาสาเมาะ	บาเจาะ	นราธิวาส	314.2400
3	บ้านมะยุง	5	ปะลุกาสาเมาะ	บาเจาะ	นราธิวาส	428.9900
4	บ้านกือดาฮือริง	8	ปะลุกาสาเมาะ	บาเจาะ	นราธิวาส	1,035.6400
5	บ้านกาบู้	9	ปะลุกาสาเมาะ	บาเจาะ	นราธิวาส	536.5800
6	บ้านมาแฮ	11	ปะลุกาสาเมาะ	บาเจาะ	นราธิวาส	429.5400
7	บ้านยามูแรน	4	บาเราะเหนือ	บาเจาะ	นราธิวาส	534.5200
8	บ้านแคและ	7	บาเราะเหนือ	บาเจาะ	นราธิวาส	1,062.7500
9	บ้านกาเยาะมาตี	3	กาเยาะมาตี	บาเจาะ	นราธิวาส	1,065.2500
10	บ้านสัมป่อย	4	กาเยาะมาตี	บาเจาะ	นราธิวาส	1,206.9300
11	บ้านบลูกา	5	กาเยาะมาตี	บาเจาะ	นราธิวาส	3,680.5000
12	ชุมชนบ้านปูลา	3	บาเจาะ	บาเจาะ	นราธิวาส	1,145.9400
13	บ้านสะแต	4	บาเจาะ	บาเจาะ	นราธิวาส	1,283.7600
14	บ้านบาดง	6	บาเจาะ	บาเจาะ	นราธิวาส	3,115.8900
15	บ้านตะโละมานะ	1	ลุโะบะสาวอ	บาเจาะ	นราธิวาส	1,471.8600
16	บ้านสูงโห่งบาตู	5	ลุโะบะสาวอ	บาเจาะ	นราธิวาส	1,480.3800
ท้องที่อำเภอยี่งอ จำนวน 11 หมู่บ้าน เนื้อที่						13,275.00
17	บ้านบลูกาสนอ	4	ตะปอเยาะ	ยี่งอ	นราธิวาส	3,046.5600
18	บ้านกูยิ	5	ตะปอเยาะ	ยี่งอ	นราธิวาส	1,188.5000
19	บ้านลุโะบะบายะ	1	ลุโะบะบายะ	ยี่งอ	นราธิวาส	1,267.7600
20	บ้านบือแนกาเซ็ง	2	ลุโะบะบายะ	ยี่งอ	นราธิวาส	1,079.1200
21	บ้านปาลอบาตะ	3	ลุโะบะบายะ	ยี่งอ	นราธิวาส	1,076.5900

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย					เนื้อที่ (ไร่)
22	บ้านกุแบบาเตาะ	4	ลูโปะบายะ	ยิงอ	นราธิวาส	420.8100
23	บ้านแยะ	3	จอบะ	ยิงอ	นราธิวาส	1,800.1600
24	บ้านพงปือเราะ	4	จอบะ	ยิงอ	นราธิวาส	440.5200
25	บ้านกำปงนากอ	6	จอบะ	ยิงอ	นราธิวาส	1,110.0600
26	บ้านลูโปะปาระ	7	จอบะ	ยิงอ	นราธิวาส	860.0500
27	บ้านยือเลาะ	9	จอบะ	ยิงอ	นราธิวาส	984.8700
ท้องที่อำเภอสุคีริน จำนวน 3 หมู่บ้าน เนื้อที่						5,460.92
28	บ้านลูโปะลาเสาะ	1	ร่มไทร	สุคีริน	นราธิวาส	1,612.4700
29	บ้านกูยิ	4	ร่มไทร	สุคีริน	นราธิวาส	2,322.5900
30	บ้านไอรยามู	2	เกียร์	สุคีริน	นราธิวาส	1,525.8600
ท้องที่อำเภอริโอเสาะ จำนวน 20 หมู่บ้าน เนื้อที่						38,327.56
31	บ้านปือราแง	1	ลาโละ	ริโอเสาะ	นราธิวาส	1,240.7100
32	บ้านบริจ๊ะ	7	ลาโละ	ริโอเสาะ	นราธิวาส	2,046.0510
33	บ้านไทยสุข	8	ลาโละ	ริโอเสาะ	นราธิวาส	2,477.2400
34	บ้านบลูกา	1	ริโอเสาะออก	ริโอเสาะ	นราธิวาส	1,916.6500
35	บ้านเปาะรามะ	2	ริโอเสาะออก	ริโอเสาะ	นราธิวาส	1,524.4500
36	บ้านลาเมาะนอก	3	ริโอเสาะออก	ริโอเสาะ	นราธิวาส	5,165.1400
37	บ้านกาโตะ	4	ริโอเสาะออก	ริโอเสาะ	นราธิวาส	1,790.8400
38	บ้านลาเมาะใน	5	ริโอเสาะออก	ริโอเสาะ	นราธิวาส	776.7300
39	บ้านบูโปะ	1	สามัคคี	ริโอเสาะ	นราธิวาส	618.8800
40	บ้านมะนังปังยัง	2	สามัคคี	ริโอเสาะ	นราธิวาส	1,536.0990
41	บ้านบลูกา	7	สามัคคี	ริโอเสาะ	นราธิวาส	343.2000
42	บ้านยาเบาะ	8	สามัคคี	ริโอเสาะ	นราธิวาส	2,870.4700
43	บ้านเจาะกือแย	9	สามัคคี	ริโอเสาะ	นราธิวาส	3,847.5000

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย					เนื้อที่ (ไร่)
44	บ้านตายา	1	สุวาริ	รือเสาะ	นราธิวาส	787.3300
45	บ้านตะโหนด	2	สุวาริ	รือเสาะ	นราธิวาส	505.7100
46	บ้านยือลาแป	3	สุวาริ	รือเสาะ	นราธิวาส	8,394.3100
47	บ้านกูโบร์	5	สุวาริ	รือเสาะ	นราธิวาส	324.2400
48	บ้านปอนาะ	6	สุวาริ	รือเสาะ	นราธิวาส	709.4600
49	บ้านตาเปาะ	7	สุวาริ	รือเสาะ	นราธิวาส	1,231.3500
50	บ้านบน	8	สุวาริ	รือเสาะ	นราธิวาส	221.2000
ห้องที่อำเภอสุโหงปาตี จำนวน 9 หมู่บ้าน เนื้อที่						14,556.19
51	บ้านตะโละบูกะ	2	ริโก	สุโหงปาตี	นราธิวาส	799.3800
52	บ้านตอเฮะ	3	ริโก	สุโหงปาตี	นราธิวาส	220.2700
53	บ้านกำปังปือแน	6	ริโก	สุโหงปาตี	นราธิวาส	1,297.8100
54	บ้านบือแนลิวัส	7	ริโก	สุโหงปาตี	นราธิวาส	1,609.3900
55	บ้านละโละ	5	สากอ	สุโหงปาตี	นราธิวาส	4,550.1600
56	บ้านสือแต	7	สากอ	สุโหงปาตี	นราธิวาส	681.5700
57	บ้านตันหยง	10	สากอ	สุโหงปาตี	นราธิวาส	657.3000
58	บ้านโต๊ะเต็ง	1	โต๊ะเต็ง	สุโหงปาตี	นราธิวาส	842.8400
59	บ้านโผล่ง	5	โต๊ะเต็ง	สุโหงปาตี	นราธิวาส	3,897.4700
ห้องที่อำเภอระแงะ จำนวน 6 หมู่บ้าน เนื้อที่						16,070.99
60	บ้านกูดง	3	บองอ	ระแงะ	นราธิวาส	1,155.2300
61	บ้านบองอ	4	บองอ	ระแงะ	นราธิวาส	7,202.0000
62	บ้านบาโงกูโบ	6	บองอ	ระแงะ	นราธิวาส	108.8800
63	บ้านอาแน - โต๊ะอีแต	8	บองอ	ระแงะ	นราธิวาส	5,247.1200
64	บ้านอาแว	6	มะรือโบตก	ระแงะ	นราธิวาส	1,854.0700
65	บ้านสโล	9	มะรือโบตก	ระแงะ	นราธิวาส	503.6900

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย					เนื้อที่ (ไร่)
ท้องที่อำเภอเจาะไอร้อง จำนวน 9 หมู่บ้าน เนื้อที่						15,459.66
66	บ้านเจาะเกาะ	1	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	1,806.7500
67	บ้านบุเกะ	2	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	1,838.6400
68	บ้านโต๊ะเล็ง	3	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	868.8800
69	บ้านกุแวง	4	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	2,406.5800
70	บ้านสะเตีย	5	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	1,716.8300
71	บ้านไอร์สะเตีย	8	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	2,864.1500
72	บ้านบือราแง	9	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	1,758.6100
73	บ้านไอร์กูเล็ง	13	บุกิต	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	816.2000
74	บ้านเจาะไอร้อง	1	จวบ	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	1,193.1500
75	บ้านไอร์รปาแย	8	จวบ	เจาะไอร้อง	นราธิวาส	189.8700
ท้องที่อำเภอกะพ้อ จำนวน 6 หมู่บ้าน เนื้อที่						4,944.90
76	บ้านบาโง	1	กะรุปี	กะพ้อ	ปัตตานี	1,302.3200
77	บ้านเจาะกะพ้อ	2	กะรุปี	กะพ้อ	ปัตตานี	115.0100
78	บ้านบลูกา	4	กะรุปี	กะพ้อ	ปัตตานี	410.9300
79	บ้านเจาะกะพ้อใน	7	กะรุปี	กะพ้อ	ปัตตานี	640.3900
80	บ้านกาหยี	3	ตะโละตือรามัน	กะพ้อ	ปัตตานี	1,631.9400
81	บ้านตะโละตือรามัน	4	ตะโละตือรามัน	กะพ้อ	ปัตตานี	844.3100
ท้องที่อำเภอรามัน จำนวน 4 หมู่บ้าน						12,432.70
82	บ้านปาแตรายอ	2	กะรอ	รามัน	ยะลา	8,070.3300
83	บ้านปูลามอง	6	กะรอ	รามัน	ยะลา	309.6300
84	บ้านจะกัวะ	1	จะกัวะ	รามัน	ยะลา	957.8900
85	บ้านกำปังปือแน	2	จะกัวะ	รามัน	ยะลา	3,094.8500
รวม 85 หมู่บ้าน 9 อำเภอ 3 จังหวัด เนื้อที่						215,404.1318

2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พ.ย. 61

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรที่มีอยู่ก่อนแล้วภายในเขตป่าอนุรักษ์ ให้สามารถมีการจัดการได้อย่างเหมาะสม และรักษาความสมดุลในการคุ้มครองพื้นที่ตามการปฏิรูปและแก้ไขปัญหาเร่งด่วน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของรัฐบาล ที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เมื่อการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ มีมติเห็นชอบพื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการตามมติ คทช. ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยได้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ ให้มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

ข้อ ๑ ความหมาย

“ป่าอนุรักษ์” หมายความว่า อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

“ผู้ครอบครองบริเวณที่ดินเดิม” หมายความว่า ราษฎรอยู่อาศัยหรือทำกินในเขตป่าอนุรักษ์โดยพื้นที่ดังกล่าวต้องปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์ในภาพถ่ายทางอากาศออร์โธรีสมมาตรส่วน ๑:๔,๐๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือ พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือพยานหลักฐานอื่นที่ใช้ประกอบรวม

“พื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ” หมายความว่า พื้นที่ที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่ได้กำหนดไว้เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๒ หรือบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงาม หรือเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชและสัตว์ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์

ข้อ ๒ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดิน สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา และคณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดิน ระดับพื้นที่ ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้กำกับ ดูแล และปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือคณะทำงานตามที่กำหนด

การสำรวจการครอบครองที่ดิน

ข้อ ๓ ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาประกาศกำหนดระยะเวลาให้ทำการแจ้งการครอบครองที่ดินตามการกำหนดวันและสถานที่นัดหมาย และให้ดำเนินการสำรวจการครอบครองที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์นั้น โดยรวมระยะเวลาไม่เกิน ๙๐ วัน นับแต่วันประกาศ ตามแบบ อส.๑ ราษฎรผู้ครอบครองที่ดินรายใดไม่มาแจ้งการครอบครองที่ดินและร่วมดำเนินการสำรวจการครอบครองที่ดินภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดนัดหมายตามประกาศ ให้ถือว่ามิเจตนาสละการครอบครองที่ดิน และมีให้ผู้ใดนำมากล่าวอ้างเพื่อเข้าครอบครองที่ดินดังกล่าว ยกเว้นมีเหตุจำเป็นอันไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ให้มอบหมายบุคคลอื่นดำเนินการแทน โดยมีผู้ใหญ่รับรองพร้อมแสดงเอกสารหลักฐานที่เชื่อถือได้ของราษฎรรายนั้น และแจ้งให้หัวหน้าป่าอนุรักษ์ของท้องที่ที่ประกาศนั้นทราบภายใน ระยะเวลาที่กำหนดนัดหมายตามประกาศ ที่ดินที่ไม่มีผู้มาร่วมสำรวจการครอบครองที่ดิน ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช นำมาฟื้นฟูสภาพป่าหรือบริหารจัดการพื้นที่

การประกาศตามวรรคแรก ให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายภายในหมู่บ้านท้องที่นั้น รวมทั้งที่ทำการป่าอนุรักษ์ และหน่วยพิทักษ์ป่าของป่าอนุรักษ์นั้น

ข้อ ๔ คุณสมบัติของผู้ครอบครองที่ดินที่จะร่วมทำการสำรวจการครอบครองที่ดิน ต้องเป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

- ๔.๑ มีสัญชาติไทย
- ๔.๒ บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว
- ๔.๓ ต้องเป็นผู้ที่ได้ครอบครองที่ดินและได้ทำประโยชน์มาโดยต่อเนื่อง
- ๔.๔ ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ออกจากพื้นที่ที่ครอบครองนั้นมาก่อน

ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการสำรวจการครอบครองที่ดิน ระดับพื้นที่ ดำเนินการรับแจ้งการครอบครองที่ดินและทำการสำรวจการครอบครองที่ดินของราษฎรที่มีการครอบครองที่ดินทุกรายภายในพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น ร่วมกับราษฎรผู้ครอบครองที่ดินในพื้นที่ชุมชนตามเขตการปกครองของหมู่บ้านที่สำรวจนั้น ทำการตรวจสอบรูปแบบและตำแหน่งที่ตั้งของแปลงที่ดินของราษฎรแต่ละราย ของแต่ละชุมชนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามข้อ ๓ ตามแบบ อส.๒ และ อส.๓ ราษฎรที่ได้มาร่วมดำเนินการสำรวจการครอบครองที่ดินแล้ว มิให้ถือว่าเป็นผู้ได้รับการพิจารณาจนกว่าจะได้รับการพิจารณาจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พื้นที่ที่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ไม่สามารถให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดนำมาให้ดำเนินการสำรวจการครอบครองที่ดินได้

การตรวจสอบ และการบริหารจัดการพื้นที่

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการสำรวจการครอบครองที่ดิน ระดับพื้นที่ นำผลการสำรวจการครอบครองที่ดินตามข้อ ๕ ทำการตรวจสอบกับภาพถ่ายทางอากาศออร์โธรีโอสี มาตราส่วน ๑:๔,๐๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือ พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือพยานหลักฐานอื่นที่ใช้ประกอบรวม เพื่อให้ทราบว่ารากษฏรผู้ครอบครองที่ดินที่ได้สำรวจรายใดเป็นผู้ครอบครองบริเวณที่ดินเดิม ทำการตรวจสอบพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนการครอบครองที่ดินกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ รวมทั้งตรวจสอบพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ โดยการมีส่วนร่วมของราษฎรในชุมชนนั้น เพื่อพิจารณาการบริหารจัดการพื้นที่ และรายงานผลตามแบบ อส.๔ โดยพิจารณา ดังนี้

(๑) กรณีไม่เป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ ให้พิจารณาตามพื้นที่ที่ครอบครองตามความจำเป็นเพื่อการดำรงชีพ

(๒) กรณีเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ ให้พิจารณาเคลื่อนย้ายราษฎรไปในพื้นที่ที่เหมาะสมตามลำดับ คือ พื้นที่นอกเขตป่าอนุรักษ์ ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่อื่นของรัฐที่มีนโยบายจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของรัฐบาล หรือพื้นที่ภายในเขตป่าอนุรักษ์ที่เหมาะสม ได้แก่ บริเวณชายขอบป่าอนุรักษ์ หรือในพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้สำรวจการครอบครองที่ดินนั้น

หากมีเหตุจำเป็นยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศได้ ให้คณะกรรมการสำรวจการครอบครองที่ดิน ระดับพื้นที่ กำหนดการจัดระเบียบพื้นที่ในบริเวณเดิมเท่าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ โดยต้องกำหนดให้มีการใช้พื้นที่ให้เป็นไปตามหลักการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำอย่างเคร่งครัด

(๓) กรณีผู้ครอบครองที่ดิน มีรายชื่อไม่ตรงกับรายชื่อเดิมในแปลงที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนการครอบครองที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ หรือราษฎรที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน

การครอบครองที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แต่มีหลักฐานอื่นที่แสดงว่าไม่ได้มีการครอบครองที่ดินอย่างต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงผู้ครอบครอง ให้ตรวจสอบว่าเป็นทายาททางมรดกตามกฎหมายหรือไม่ หากไม่ใช่ให้นำพื้นที่นั้นมาพิจารณาให้ราษฎรที่จำเป็นต้องเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ หรือราษฎรผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ ที่จำเป็นต้องเคลื่อนย้าย หรือนำพื้นที่มาฟื้นฟูสภาพป่าแล้วแต่กรณี

(๔) ให้คณะกรรมการสำรวจการครอบครองที่ดิน ระดับพื้นที่ ร่วมกับราษฎรในบริเวณที่ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ ทำการตกลงร่วมกันเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ได้ทำการบริหารจัดการพื้นที่แล้วให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ โดยให้จัดทำสัญลักษณ์ชั่วคราวและหมายสี่ด้วยสีแดงให้ปรากฏ เห็น โดยชัดเจนในพื้นที่ตลอดแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ หากภายในเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ มีพื้นที่ที่ยังคงสภาพป่าเป็นแปลงเล็กแปลงน้อย ให้ทำการจัดทำขอบเขตและทำสัญลักษณ์ชั่วคราวด้วยสีแดงไว้ด้วย พร้อมทั้งให้จัดทำแผนที่ แสดง แนว เขต บริหาร เพื่ อ การ อนุรักษ์ บน ภาพ ถาย ทาง อากาศ ออร์โธรีซิมาตราส่วน ๑:๔,๐๐๐ และระวางแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐

ข้อ ๗ ราษฎรผู้ครอบครองที่ดินที่ไม่ใช่ผู้ครอบครองบริเวณที่ดินเดิม ตามผลการตรวจสอบตามข้อ ๖ ให้คณะกรรมการสำรวจการครอบครองที่ดิน ระดับพื้นที่ ทำการตรวจสอบคุณสมบัติว่าเป็นผู้ยากไร้ ผู้มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ หรือไม่ โดยการมีส่วนร่วมของราษฎรในชุมชนนั้น และรายงานผลตามแบบ อส.๕ โดยพิจารณา ดังนี้

(๑) กรณีเป็นผู้ไม่มีคุณสมบัติผู้ยากไร้ ผู้มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแจ้งเตือนเพื่อให้ราษฎรรายดังกล่าวออกจากพื้นที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากพื้นที่กำหนดให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยทันที และให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้ครอบครองที่ดินนั้นออกจากพื้นที่ ยึด ทำลาย รื้อถอน แกะไข หรือทำประการอื่น พร้อมทั้งให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชนำพื้นที่นั้นมาฟื้นฟูสภาพป่าหรือบริหารจัดการพื้นที่

(๒) กรณีเป็นผู้มีคุณสมบัติผู้ยากไร้ ผู้มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้พิจารณาดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ตามข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) และ (๔)

ข้อ ๘ ให้หัวหน้าป่าอนุรักษ์ ร่วมกับคณะกรรมการสำรวจการครอบครองที่ดิน ระดับพื้นที่ จัดทำสรุปผลการตรวจสอบและบริหารจัดการพื้นที่ ที่ได้ดำเนินการภายในเขตป่าอนุรักษ์นั้น เพื่อรายงานให้คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดิน สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา พิจารณาตามแบบ อส.๖

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดิน สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา พิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดิน ผลการตรวจสอบและบริหารจัดการพื้นที่ของคณะกรรมการสำรวจการครอบครองที่ดิน ระดับพื้นที่ ตามข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ เพื่อให้ได้ข้อยุติก่อนรายงานผลให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณา

